negare. 5.ff. teſtamenta quemadmodum aperiant. l.hæreditas. 50.iu fin.ff.de petit.hæredit.l.1.in princ ff.ſi quis omiſſ.cauſ.teſtamen.&c.l.1.C.de ſacroſanct.Eccleſ. Hucque pertinet, quod
2 M.Cicero Philipp. 2. ſcripſit; nihil † eſſe in actis priuatis grauius teſtamento; adeò, vt lex XII. tabul.antiquiſſima, vti quiſque rei ſuæ legaſſit, ita ius, ideſt, legem eſſe iubeat. Sic enim hanc legem explicans Theophilus in principio tit.Inſtitu.de lege Falcid. (inquit) quomodo quis de re ſamilia ſua diſpoſuerit,
3 ita lex eſto. Neque ſanè illud immetito]. Solent † etenim & ſana cum primis, & ab omni remota eſſe fuco, doloque ſuprema morientium iudicia, & quaſi elogia; & in teſtamentis nuda plerunque patent pectora: remotiſque officiorum iudicibus peſſimis, ſpe, metu, voluptate; ſola in iiſdem locum habet honeſtas,
4 & veritas. Neque maius aliquod † mortis ſolatium eſſe videtur, quam voluntas vltra mortem, vti notant Nicol. Reuſn. in tract.de teſt.par.1.n.6. cum ſeq. & Ioan.O.claſſ.5.actionum.in
5 prælud.pag.mihi 804. Ideoque † quod dixit, & voluit teſtator ſeruandum eſt: niſi apertè ſit contra leges, vel ratio iuris ei occurrat. l.ſi quis.112. §. ſi quis ſcripſerit.3.ff. de legat. 1. Nemo
6 † ſiquidem cauere poteſt quo minus leges in ſuo teſtamento locum obtineāt. l.nemo 55. ff. dicto tit. veluti, ſi in teſtando ſolemnia iuris non obſeruauerit; vel teſtamenti actionem non habuerit; ſi hęres, aut legatarius ſit incapax: cum res legata nō ſit in commercio hominū, & nihilominus valere iuſſerit; quoniam ſunt de ſubſtantialibus: quemadmodum teſtatur Bologn. num.29.& DD. communiter in d.l.nemo.55. ff.de leg.1. Hinc
7 infertur, † quod teſtator non poſſit vti clauſula illa, non obſtantibus legibus, ad tollendam formam legis; ſiue hoc fiat per modum directum, ſiue per indirectum. Ita tenēt Bald. Ripa, & Iaſ. in d.l.nemo. Fernand. Vaſq.de ſucceſſ.creat. § 6. num.2. Quod diligenter notandum: quia ſolent teſtatores in ſuis teſtamentis ſubiicere eiuſmodi clauſulas, quibus prohibent, ne quis impugnet teſtamentum contra leges factum; & contra facientem prorſus excludunt, tradente Graſſo lib.1.recept.ſentent.§.teſta-
8 mentum, quæſt.62 num.2. Hinc item infertur, quod † ſi teſtator legauit alicui centum, non poſſit hæredem grauare ad ſoluendum annuas vſuras, donec legatum ſoluerit, per notata Bartoli in l.3. §. fin. ff.de ann.legat. & l.cum ſtipulati, 90.ff.de verborum obligat. Alexandri conſil. 27. libro quarto. Rolandi à Valle conſ.55. numero 30. & 22. volum.2. Ancharan. conſilio 89. Vaſq. d.§.6. num.19. & 23. hoſque referentis Graſſi dicta quæſt.62. nu.3. *Harprec.*

QVÆSTIO LXII.

SVMMARIA.

Ex Claro.

1 *Teſtator an poſſit prohibere Trebellianicæ detractionem.*
2 *Et an codicillis.*
3 *Et an poſſit teſtator illam tacitè prohibere.*
4 *Et an ſi vſus ſit teſtator verbis vniuerſalibus, vel æquipollentibus, cenſeatur detractionem Trebellianicæ prohibuiſſe.*

Ex Additionibus.

1 *An teſtator hodie Trebellianicæ detractionē prohibere poſſit.*
2 *Falcidia, & Trebellianica æquiparantur.*
3 *Lex noua ſtatuens aliquid de vno æquiparatorum, etiam ad alterum pertinet.*
4 *Vnumquodque ad naturam ſuam facile reuertitur.*
5 *Legata, & fideicommiſſa iure xij. tabb. integre debebantur.*
6 *Lex noua, & correctoria, in qua ratio certa eſt expreſſa, eatenus extenditur, quatenus ratio locum habet.*
7 *Mens, & ſententia Nouell. 1.c.2.§.2.*
8 *Fideicommiſſa ſingularia legatis per omnia exæquata.*
9 *An, & quatenus hodie hæres cogi poſſit adire hæreditatem, eamque ex fideicommiſſo reſtituere.*
10 *Eequid codicilli Trebellianica prohiberi queat.*
11 *Num teſtator tacitè Trebell. detractionem prohibere poſſit.*

QVÆSTIO LXII.

a 1 *Tv ſcis, quod hæres grauatus per fideicommiſſum reſtituere hæreditatem alteri poteſt de ipſo fideicommiſſo detrahere Trebellianicam, vt dixi ſupra hoc eodem libro, §. ſubſtitutio. Quæro, nunquid poſſit Teſtator in Teſtamento*
b *prohibere Trebellianicæ [b] detractionem ę Hęc eſt terribilis, & ardua quæſtio, in qua adeò variæ fuerunt Scribentium ſententiæ, vt aliquando vix diſcerni poßet, quæ opinio eſſet magis communis. Sed omittendo ſuperflua, fa-*
c *cias concluſionem, quod teſtator poteſt hæredi prohibere Trebellianicæ detractionē. Ita tenuit gl.in §. ſed quia ſtipulationes, in verbo, Licet. Inſtitut. de fideicommiſſ. hæred. & ita magis communiter concluditur, vt ait Romanus conſilio 206.*

ADDITIONES.

a Tv ſcis.] Vide ad hanc, & ſequentem quæſtionem ad nauſeam vſque Gabr.tit.ad Trebell.concluſ.1.& ſeq. Rolan. à Valle conſ.5.& conſ.9.volum.4. Menoch. conſil.164.nu.23. & ſeq. vol.1. *Gouean.*

b *Trebellianicæ detractionem.*] Hanc concluſionē cū ſuis ampliationibus, atque limitationib. vide per Gabr. Rom. in ſuis concluſ. ad Trebell. concl.1.fol.489. *Giach.*

c *Facias concluſionem*
1 *quod † teſtator pōt hæredi prohibere Trebellianicę detractionem.*] Eandem concluſionem, poſt Clarum hic noſtrum, & ab eo recitatos amplectuntur Gomeſ. to. 1. var. reſolut.c.5.nu.11. Gaill.lib. 2. obſeru.138.nu.15. Couar.in c. Rainaldus.18.§. 3.num.6.extt.de teſtam. Duaren.ad l.nemo.55.in verſ. quæſtio eſt de prohibitione, &c. ff.de leg. 1. Hœnonius diſput.11. controu.18. Andr. Gerhard. decad.10 quæſt.10. Giphan. in diſput. 22. ad Inſtit.in corollar ibique Oleman.num.24.cum ſequent. H.lib.2.variarum reſolut.iur. ciuil. tract. 8. quæſt.21. Michael Graſſ. lib.1 recept.ſentent.§.teſtamentum.quæſt.62. nu.4.aliique plures per eum adducti. Hæcque ſententia ſubſequentibus
2 præcipuè nititur fundamentis. l.Falcidia, & Trebellianica iure veteri æquiparantur. l.Marcellus. 3.§.1.ff.ad S.C. Trebellian. & ad exemplū Falcidiæ Trebellianica recepta eſt. §. ſed quia hærede, 5. Inſtitut. de fideicommiſſar.hæred.nec non Falcidiæ appellatione ſæpè venit Trebellianica, l. pater filiam, 14. & l. Titia 86. ff. ad S. C. Trebellian. l. cohæredi 41. ff.de vulgar. & pupillat. ſubſtitut. l.iubemus.6. C.eodem, & l.ſi, vt allegas 11. C. ad l. Falcidiam. Atqui teſtatorem prohibere hodie poſſe deductionem Falcidiæ, extra omnem controuerſiam eſt. Nouell. 1. cap.2.circa fin.ibi, ſi verò expreſſim, &c. Authentic.ſed cum teſtator. C. ad l.Falcid. Igitur, & Trebellianicæ detractionem
3 prohibere poterit, per regulam vulgo approbatam: quod † lex noua ſtatuens aliquid de vno æquiparatorum, etiā ad alterum pertineat. l. ſi quis ſeruo.29. C. de furt. iuncta l. vt tantum 14.§. 1 ibiq.Bart.nu.1.ff.de ſeruo corrupt. II. Quando per extenſionem legis correctoriæ ad ius commune antiquum reducimur; tūc extenſionem fieri poſſe
4 probabile eſt; quia † vnūquodque ad naturam ſuā facilè reuertitur, arg. l. in tantum 8. in princ. ff. de diuiſ. rer. l. ſi vnus 27.§. pactus, ne peteret. verſ. quotiens enim.ff.de pact. l.hac conſultiſſima. 21.§. ſi quis autem.C.de teſt. Can.ab exordia 2. & ibi gl.in verbo reſoluit.diſt.35.item glo in cap. ſtatutum 3. verb. numerandum,
5 de præbend.in 6. Sed † iure antiquo XII.tabul. omnia legata, & fideicommiſſa integre abſque detractione quartæ debebantur, initio tit.Inſtit.de l.Falc. l.verbis legis.120.ff.de verborum ſignific. Ergo & hodie, vt Falcidiæ, ita & Trebellianicæ prohibito valebit. III. Indubitatum eſt apud Doctores noſtros axio-
6 ma: legem † nouam, & correctoriam, in qua ratio certa eſt expreſſa, eatenus extendi, quatenus ratio locum habet, argumēt. Nouell. 118.c.5.& l.cum mulier.47.vbi Raph. Cuman.ff.ſoluto matrim. Paul.Caſtr.in l.quamuis 15.C.de fideicomm.idque pluribus auctoritatibus confirmat Vaſq.libro primo de teſtato-
7 ris potent.§.8.num 8. Iam † vero in d.Nouell.1.c.2.§ 2.verſ ſi verò expreſſim, tales exprimuntur rationes, quæ non ſolum in quarta

quarta Falcidiana, cuius prohibendæ facultatem ibidem Iuſtinianus concedit: ſed æque etiā in Trebellianica locum ſibi vendicant. Ergo illius Nouellæ diſpoſitio, & correctio etiam ad quartam Trebellianicam pertinebit. Aſſumptio huius argumenti euidens eſt; quia ratio, qua Imperator in dict. Nouell d. cap. 2. ad finem, motus fuit, primo hæc redditur: quod lex crediderit, hæredem aditurum intuitu pietatis. Secuudo, quod non videatur ſine lucro hæreditas, etiamſi quarta non detrahatur. Tertio quod teſtatoris voluntas nihilominus conſeruetur, tametſi hæres propter Falcidiam ſibi ademptam repudiet hæreditatem: tum legatarij, & fideicommiſſarij hæreditatem ſuſcipere poſſint. Cum igitur hæ ratione in Trebellianica non minus, quam in Falcidia locum habeant; conſtitutio iſthæc ad illam quoque porrigi debet. Quarto Iuſtinianus Imperator in d.Nouell.1.c.2. §.2.circa finem.ibi eum quidem recedere, & ibi locum fieri fideicommiſſarijs. Expreſſe loquitur de eo hærede Falcidiam detrahere prohibito, cui hęreditatem repudianti ſuccedunt fideicommiſſarij, adeoque de eo, qui fideicommiſſo grauatus erat. Atqui hæres, cui repudianti fideicommiſſarij ſuccedunt, habuit ius deducendi Trebellianicam. Proinde Iuſtinianus non ſolum de Falcidia, ſed etiam de Trebellianica in Nouella illa tractat. Nec mouet, quod re geritur; Imperatotem ibi non de vniuerſali, ſed de ſingulari dumtaxat fideicommiſſo differere; & de hoc non Trebellianicam, ſed Falcidiam deduci. Quod enim de vniuerſali fideicommiſſo Inſtinian. exaudiri debeat, inde pluſquam manifeſtū euadit:
8 quod † fideicommiſſa, ibidem opponantur legatis. At legatis nō opponūtur fideicommiſſa ſingularia, quæ legatis per omnia, & in omnibus ſunt exæquata; ſed fideicommiſſa ſolūmodo vniuerſalia l.2.C.communia de leg.§.ſed non vſque 3.Inſtit.de leg.

nu.5. in fin. Ita etiā magis cōmuniter teneri atteſtatur Alex. conſ.29.poſt n.2.lib.5. quē refert Caſſiod.deciſ.4. de teſta.n. 1.Hanc etiā opin.dicit eſſe cōmunē Imol.in l.Marcellus in fi. princ.verſ. Et per hoc etiam, ff. ad Trebell. quem refert, & ſequitur Benedict. de Bened. de Peruſio, & vulgo Capra nominatus, conſ.36. circa princ. & conſ.83. verſ. circa ſecundum, Comenſis conſ.25.nu.3. Alex. in d.l.Marcellus, in princ. nu.8.
d *conſ.67. [d] nu.1.li.1.conſ.5.nu. 16.lib.3.& conſ.201.num.15. li.6. referēs idē atteſtari Paul. de Caſtr.in Auth.ſed cum teſtator.C.ad l.Falcid. quem tamen in lib.meo id dicentem nō reperio. Angel. Are.in d.§.Sed quia ſtipulationes, nu.3. Barbat. cōſ. 10.col.10.lib.4. quem refert, et ſequitur Io. Dilect. de arte teſtandi, tit.5. caut.31.num.2.in fin. Aret.conſ.37.nu.10. Rom. conſ.239.poſt nu.3.Corn. conſ. 207. littera H. libro 2. Petr. Matth.in rep.l.filium, quem habentē, nu.107.C.famil. herciſc. quem refert, & ſequitur Iaſ. in d.l.Marcellus in princ.num.40. Bald. Nou. de dote in 6. parte priuileg.13.poſt nume.2. & in eadem 6.par. priuileg. 62. poſt nu.1.Iaſ. conſ.84. poſt num.9. lib.1.& conſ.89. poſt nume.2. verſ.ſucceſſiuè, eodem volu. & conſ.99.col.5.verſ. Tranſeo ad ſecundū lib.4.& conſ.156. nu. 5.eod.vol.& in d.l.filium, quē habentem, poſt nu. 11.C.famil. herciſc.Dec.conſ.81. numer. 3. Claud.in dict. l. Marcellus in princip. vbi etiam dicit, quod hæc. opin.ſeruatur in practic. Bert.conſ.96.poſt nu.1.lib.1.in 2.part.& conſ.130.nu.4.lib.3. in 2.par. & conſ. 144. num.2. eod.vol.& conſ.158.poſt num. 7.eod.vol.& conſ.205.num.4. eod.volum. Galiaula in repet.l.*

9 Concluſionem hanc, prædictis † rationibus corroboratam, non infringit ſæpè allegata Nouell.1.cap.2.§.2. vbi Iuſtinianus concedit electionem illi hæredi, qui probiberi poteſt quartam detrahere, vtrum velit adire, an verò repudiare hæreditatem. Atqui electio iſta non conceditur hæredi, à quo fideicommiſſum relictum eſt, & qui ex Senatuſconſulto Trebelliano quartam detrahere poteſt: ſed cogitur is etiam inuitus hęreditatem adire, eamque ex fideicommiſſo reſtituere. l. quia poterat. 4. ff. ad S. C. Trebellian. §. ſed quia ſtipulationes 7. verſicul. ſed etiam id, &c. Inſtitut.de fideicommiſſar.hęreditatibus. Igitur dict. Nouell. prim. non poteſt de quarta Trebellianica accipi. Hoc, inquam concluſionem ſuperius firmatam non infringit.

Centurio, poſt nu.87. verſ. Aduerte itaque primo, ff.de vulg. Picus in repet. l. in quartam, poſt num.101.verſ.ſecundo, & fortius, vbi etiam ſubdit, quod ita teneri ſolet in Scholis, & ſeruatur etiam in practica, referens idem atteſtari Paul. de Caſtro in l.prima, §.ad municipium, ff.ad Trebell. qui tamen in libro meo hoc nō dicit Crot. in repet.d.l.nemo poteſt, nu.30. Probus in Apoſt. ad Io. Mon. in cap.ſi pater, num.6.de teſta. in 6. Gozad.conſil.45.num.21. Ruin. conſ.37.nu.15.libr.1.& conſil.76.nu.1.lib.2. & conſil. 111.nu.17.eod.volum. et conſ. 160.nu.11. eod. vol. Ripa in l. nemo poteſt, num.44.& ſeq.ff. de leg.1.& in l.prima in princ. poſt nu.15.ff.ad Trebell. Cotta in verbo Trebellianica licet. Socin.Iun.conſ.131. poſt num. 7.lib.1. & conſ.127.numero 6. eod.vol.& conſ.170.poſt num. 19. lib.2. Ioan. Anni. in repet. l. nemo poteſt num. 235. Pariſ.conſ.16.num.58. libro 2.& conſ.21.num.33.libro 3. Et ſic ex quo adſunt tot illuſtres Doctores atteſtantes de communi opin. Doctorum, & obſeruantia, fatuus, & temerarius eſſet
e *Iudex, qui in practica auderet illam in dubium [e] reuocare.*
2 *Et hæc concluſio ſatis de plano procedit in teſtamento: ſed*
f *[f] quid in codicillis? dixi ſupra §. Codicillis.*

Habet etiam hæc Concluſio minus difficultatis, vbicunque liquido apparet teſtatorem ita voluiſſe: puta, quia expreſſe dixit: Prohibeo hæredi meo detractionem Trebellianicæ: & hoc modo communem concluſionem eſſe, quod prohiberi poſſit, affirmat Pariſ.conſilio 21.
3 *num.34.libro 3. Sed ſi hoc expreſſe non dixit, poteſt tamen*
g *ex eius verbis colligi, [g] eum*

Etſi enim Senatuſconſulto Trebelliano, ſeu potius Pegaſiano cautum eſt: vt hæres fideicommiſſo grauatus cogi poſſit adire hæreditatem, eamque ex fideicommiſſo reſtituere; id tamen hodie noua Iuſtiniani conſtitutione aperte eſt emendatum, dum Imperator fideicommiſſario poteſtatē fecit hæreditatis adeūdæ, repudiante, aut cunctante hærede; efficitque, vt iura omnia in fideicommiſſarium transferantur ip o iure, & citra reſtitutionem: adeòque fideicommiſſarius hęres ſit, & aditionis, aut pro hærede geſtionis ius habeat dict. Nouell.1.capit.primo §.exhæredatos 4. verſic. in omnibus autem caſibus, &c. Reliqua argumenta, noſtræ concluſioni repugnantia, accuratè refert, & diluit D. H. d. libro ſecundo, var. reſolut.iur. ciuil. tract.8. quæſt. 21. Eadem attigi ad §.eū quoque 11.Inſti. de fideicommiſſar. hæreditatib. vbi nu. 4. multos Interpretes, contrarium operoſè defendentes recenſuimus. *Harprec.*

d *Conſ.68.nu.1.*] Adde atq; vide quæ ibi, adnotaui in Addit. meis. *Giach.*

e *In dubio reuocare.*] Verum tu aduerte, quia pract. Papien.in for. libel. pro lega.rei ſingul.gloſ.1. nu. 5. dicit Trebellianicā quartam prohiberi non poſſe ſecundum communem opin. DD. quā etiam retuli in collect. mea cōmun.opin.in verb.Trebellianica, nu.10. & nu.ſeq. dixi etiā haud poſſe extenuari præcipiendo, vt ne fructus hęreditatis imputentur ſecundum opinio. æquiorem, atque magis communē, & filius fauorabilē & Iaſ.vide. *Giach.*

f *Sed quid in codicillis*]
10 Quod † in codicillis Trebellianica prohiberi nō poſſit, communis opinio eſt, vt teſtatur Curt.conſ.73.in fin. Gualden.de arte teſtand.tit. de muta. teſta. caut.8.Ant.Gabr.Rom.in ſuis commun.concl.lib.4.tit.ad Trebell.concl.1.nu.9.hoſque referens Michael Graff.d.§.teſtamētum, q.62. nu.4. ſub fin. *Harprec.*

g *Ex eius verbis colligi.*] Vnde adde Trebellianicæ detractionem cenſeri prohibitam per alienationis prohibitionem, cōmune dixi in mea collect. com.opin.in verb. Trebellianica, num.4.

num.4.& nu.5.dixi commune eſſe, heredem concurrere non poſſe cũ vſufructuaria vxore teſtatoris inſtituta ex dicto Cardin. Pariſ. in eius conſ.94. ſub numer. 45. volum.2. quod non deduxit Auctor hic. *Giach.*

h *Nunquid dicendum eſt, poſſe teſtatorem etiã tacitè hanc Trebellianicæ detractionem prohibere.*]
11 Adde † hac de quæſtione late differentes Franciſcũ Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib.7. tit.12. Ant. Gabr. Rom. dicto lib. 4. concluſ.2. & ſequentibus tit. ad Trebellian. Alciatum conſil.66. numer.13. volum.9. Tiraquellum in repetitione, l. ſi vnquam, 8. verb. totum, num.1. C. de reuocand. donation. & Graſſum dict. lib. 1. recep. ſentent. §. Trebellianica. q.8. n.2. & ſeqq. alioſque ſexcentos ab ijs memoratos. *Harprec.*

i *Prohibere.*] Nota hic quod Gabr. Rom. in ſuis commun. concluſ. ponit octo concluſ. ad Trebell. & æquiparantur, teſtatorem mandare bona capi auctoritate propria, vel prohibere Trebel. Angui. in conſil. 179. numer. 20. *Giach.*

k *Verbis vniuerſalib.*] Et quod poſſit prohiberi etiam verbis generalibus communem dicit Maria. Anguiſol. in conſil. 218. numero 16. eſſe concluſionem, quam in practic. dicit eſſe amplectendam, ex Alex. in conſ. 5. nu. 14. volum. 3. vbi de communi opin. quod per ſubſtitutionem generalem in tota hæreditate cenſeatur prohibita Trebellianica, vide etiam per eundem Anguiſol. in conſ.66. col. 2. vbi num.8. cum pluribus ſequentib. dicit, probatque ſatis expreſſum dici quod verbis generalibus dicit, & num.14. dicit quod ſufficit conſtare de intentione Teſtatoris per vrgentes, & neceſſarias coniecturas, reſultantes ex verbis teſtatoris: Adde, ut per eum in conſilio 218. numero 16. quod iſtud comprobat, vide ibidem. *Giach.*

l *Aliter ſenſiſſe.*] Adde etiã, quod ſi hæres, ſiue uerbo, ſiue facto approbet teſtamentum, amittit Trebellianicam: uide per Anguiſol. eodem conſil. col. fin. num.21. ubi tamẽ retulit Curt. in contrarium. *Giachar.*

h *ita voluiße, nunquid [h] dicendum eſt, poſſe teſtatorem etiam tacitè hanc Trebellianicæ detractionem prohibere? Reſpon. quod ſic, & eſt commun. opin. vt dicit Pariſ. in dict. conſ.21. num.35. Bellon. conſ.65. num. 2. Dicitur autem teſtator taci-*
i *tè illam [i] prohibere, quando verba appoſita à teſtatore ſunt huiuſmodi, vt nil vliud poſſint importare, quam Trebellianicæ detractionem: & hæc etiã eſt communis concluſio, vt atteſtatur Bellon. in d. conſil. 65. num. 3. quam tamen intellige ſecundum ea, quæ ſtatim dicam: nam ita abſolutè intellecta, non eßet communis, nec vera.*

4 *Sed nunquid ſi teſtator vſus*
k *ſit verbis [k] vniuerſalibus, vel æquipollentibus, cenſebitur tacitè Trebellianicam detrahi prohibuiſſe, puta, ſi dixerit: Volo vt hæres meus reſtituat totam, & integram meam hæreditatem, vel ſine aliqua diminutione, vel pleno iure, vel huiuſmodi? Reſpõ. in hoc articulo magna eſt inter Doctores altercatio. Aliqui enim tenuerunt, quod per hæc verba non cenſetur prohibita detractio Trebellianicæ. Et hanc opinionem dixit eſſe communẽ, Rom. conſil.239. poſt nume.3. Capra in d. conſ.36. in fin. & conſ.38. in fine, quem refert Gratus conſ.103. num.14. libro 2. Crotus in repet. l. nemo poteſt, num. 35. ff. de leg. 1. vbi reprehendit Alex. qui dixerat contrariam opin. eſſe magis communiter approbatam, Bertrand. conſ.148. libro 3. in prima parte. Bellon. conſ.65. numer.1. & conſ.97. numer.1. Contrariam verò ſententiam, ſcilicet quod per huiuſmodi verba vniuerſalia, vel æquipollentia cenſeatur prohibita detractio Trebellianicæ, dicit eſſe communem Alexand. conſ. 5. poſt numer.15. libro 3. quem refert, & ſequitur Curt. Iun. conſil. 16. poſt num. 12. Ripa in l. cum filiofamil. num.69. ff. de leg. 1. & in l.2. §. ſed & quoties, numero quinto, ff. ad Trebellian. & Ioan. Dilect. in dict. caut. 36. numer.3. Cor. de Poteſtate regia in materia Trebellianicæ in 2. dubio, nu.10. & ſequitur Guido Papa deciſ. 537. poſt nu.2. Galiaula in repet. l. Centurio, num.399. Dec. conſil.395. numero 23. Claud. in dict. l. Cẽtur. numer.33. vbi dicit, quod fallitur Roman. qui dicit contrarium. Bertrandus ſibi contrarius conſilio 241. libro tertio in prima parte, Ripa in d. l. Centurio, numero 130. Ioan. Anni. in repet. l. nemo poteſt, numero 250. Pariſ. conſilio 93. numero 45. libro ſecundo, & conſilio nono, num.9. & 10. libro quarto, & conſ. 21. num.35. eodem volum. & 52. num. 11. eodem volum. Franciſcus Maruffus inter conſil. Bellon. conſ.64. num.1. Et licet contraria opin. æquior videatur; nihilominus ego ſemper hanc opin. ſecutus ſum tanquam veriorem, & magis communem. In vltimis enim voluntatibus, in quibus mens, & voluntas teſtatoris maxime dominatur, ſufficit quomodocunque de ipſa mente teſtatoris appareat, vt dixi infra q.76. in prima regula: & ab hac opin. in practica non recedas, niſi tamen ex aliquibus coniecturis colli-*
l *gi poſſet teſtatorem aliter ſenſiſſe; hoc enim caſu [l] tenenda eſſet contraria opin. quæ, vt dixi æquior eſt, & in his caſib. bonũ eßet habere iudicẽ fauorabilẽ: quia in huiuſmodi opin. controuerſia multum poteſt iudicis religio in perſcrutanda mente defuncti, cui ſemper in iudicando adhærere debemus.*

QVÆSTIO LXIII.

SVMMARIA.

Ex Claro.

1 *Teſtator an poſſit prohibere detractionem Trebellianicæ in filijs primi gradus.*

2 *Et quid ſi poſſint detrahere duas quartas.*

Ex Additionibus.

1 *Teſtator an poſſit prohibere detractionem Trebellianicæ in filijs primi gradus.*

2 *Iure Canonico filius, fideicommiſſo grauatus, & legitimam, & Trebellianicam deducere poteſt.*

3 *Vtrum iure ciuili filius, fideicommiſſo grauatus, duas quartas detrahere poſſit, variæ opiniones.*

4 *Filium legato, aut fideicommiſſo grauatum, duas quartas detrahere non poſſe, aliquot argumentis oſtenditur.*

5 *Detractio quartæ ex S.C. Trebellian. & l. Falcidia, cui competat.*

6 *Sententia l. Papinianus, 8. ff. de inoffic. teſtam.*

7 *Sententia l. iubemus 6. C. ad S. C. Trebellian.*

8 *Quis legitimam detrahere poſſit.*

9 *Natura abſurdum eſt, vt duæ quartæ ex eadem hæreditate detrahi poſſe dicantur.*

10 *Intellectus l.2. in fin. & l.3. §. item Pomponius, ff. ad S.C. Trebellian.*

11 *Mens, & conſideratio l. quanquam 10. C. ad l. Falcid.*

12 *Quatenus procedat regula, qua dicitur: illos, qui diſcreta iura habent, diuerſarum perſonarum loco eſſe, & diuerſis modis emolumenta conſequi poße.*

13 *Quod duplici ex cauſa debetur, ex vtraque inſolidum obtineri nequit.*

ADDI-

ADDITIONES.

a IN *filijs primis gradus.*] In iſta queſt. vide commune, atque magis commune vtrumque in collect. mea com. opin. in verb. Trebellianica, num.14. & in verb. teſtator. nu. 7. vbi tamen fuſius dixi, ideo ea miſſa facio. *Giach.*

b *Opinionũ conflictus.*] Adde quòd aliqui arbitrati ſunt eſſe hoc caſu mediam viam eligendam: & ſic Trebellianicam inter hęredes filiorum, & fideicommiſſarios diuidẽdam. Vt voluit Cur. iun. in conſil.154. col.2. iuxta conſil. 310. & not. per Alexand. & alios ab eo citatos in l. Titius, ff. ad SC. Trebell. quod ſolum faciẽdum eſſe dicit Gabr. Eugub. in conſ.99. num.2. vel conſentientibus partibus, vel quando pro neutra parte rationes præponderãt, nec iudex magis in alterutrum inclinat: vide per eund. ibi. *Giach.*

c *Contrariam vero ſententiam, quod ſcilicet non poſſit pater prohibere Trebellianicam in filijs primi*
1 *gradus, &c.*] Quod teſtator non poſſit prohibere detractionem Trebellianicæ in filijs primi gradus, cum horum cauſa videatur fauorabilior, quã aliorum hæredum, tenent, vltra eos, quos Clarus hoc loco citat, Andr. Gailius lib. 2. obſeruat. 138. num.16. Franciſcus Turzanus in opinionibus commun. opin. 51. Villalobus in tractat. commun. opin. littera T. num.78. Couar. in c. Raynutius. 16. §.11. num.7. verſ. quibus non poſſum, &c. Ant. Gabriel. Rom. lib.4. commun concluſ. tit. ad Trebellianic. concl.1. nu.4. Forſter. Iunior lib.2. diſput.14. th.18. Fachin. lib.5. controuerſ. iur. cap.5. Andr. Gerhard. decad.10. quæſt.10. in fin. Graſſus lib.1. recept. ſent. §. teſtamentum, queſt.62. numer.5. alijque per hos allegati. *Harprec.*

d *Eſſet reſtituenda deſcendentib.*] Adde, quod reijcitur iſta diſt. Clari per Gab. Eugub. d. conſil.93. col. 2. vide per eundem. *Giach.*

e *Duas quartas.*] Et hanc diſtinctionem alijs probabiliorem eſſe dici Gabr. Eugub. d. conſ. 93. ſub num.4. qui num. 7. & eam alijs rationibus comprobat: vide per eund. ibid. *Giach.*

Quando poßunt detra-
2 *here duas quartas.*] Iure † canonico expreſſe cautũ videtur: quod filius, hæreditatem reſtituere a patre rogatus, ſimul & legitimam, & Trebellianicam detrahere poſſit. dict. cap. Raynutius 16. & c. Raynaldus 18 de teſtam. Ant. de Padilla in auth. res, quæ. C. commun. de leg. num.33. cum ſeq. Hieronym. de Cæuallos in ſpeculo aur. opin. cõmun. contra cõmunes part.1. q.74. Petr. Heig. parte 1. qu.32. num.10. & ſeqq. alijque plurimi, ab illis relati.
3 Ceterum † vtrum filius iure ciuili præter Falcidiam, ſiue Trebellianicam (ſi rogatus ſit hæreditatẽ reſti-

QVÆST. LXIII.

1 *SEd hæc quidem omnia ſatis plano procedunt in liberis non primi, ſed vlterioris gradus; illis .n. poteſt proculdubio teſtator prohibere Trebellianicæ detractionem: & hæc eſt commun. opin. vt atteſtatur Guid. Papæ, conſ.140. num.5. de qua ſtantib. his, quæ in præallegatis locis tradita ſunt per Doct. non eſt aliquo modo dubitandum. Difficultas eſt, nunquid teſtator poſſit illã*
a *prohibere etiam in filijs [a] primi gradus: & in hoc articulo tantus eſt opinionũ conflictus,*
b *vt [b] multi adhuc dubitent, quæ ſit magis communis ſententia. Et in primis quidem, quod teſtator poſſit prohibere detractionem Trebellianicæ, etiam in filijs primi gradus, dixit eſſe cõmunẽ opi. Corſet. de poteſtate regia in materia Trebellianicæ, in 1. dubio, per totũ, quem refert Pariſ. conſ.17. num.28. lib.2. & conſ.18. num.98. eod. vol. & conſ.26. nu.26. eod. vol. in quibus tamen conſilijs ipſe Pariſ. non aperit, quam putet eße magis cõmunem; Galiaul. in repet. d. l. centurio, poſt nu.57. verſ. Secundo, in quantũ. Bertran. conſ.152. nu.12. lib.1. in 2. parte, & conſ.130. nu.5. lib. 3. in 2. parte. Picus in rep. d. l. in quartam, poſt nu. 101. Alciat. in l. cum proponas. C. de pact. quẽ refert Cotta in verbo, Trebellianica licet. Rubeus conſ.2. nu.24. & conſ.43. num. 12. vbi dicit, quod Dec. qui contrariũ aſſeruit, non bene enumerauit Doct. & conſ.73. nu. 11. Bello. conſ.80. nu.20. Con-*
c *trariam vero [c] ſentẽtiam, quod ſcilicet non poſſit pater prohibere Trebellianicã in filijs primi gradus, tenuit Bar. in l. iubemus. nu.2. & nu.8. C. ad Trebell. quam deciſ. dicit eſſe communiter approbatam Iaſ. in l. Marcellus in princ. num.53. & ſeq. ff. ad Trebellian. quem refert Gozad. conſ.97. nu.14. & Pariſ. conſ.15. num.59. lib.2. & conſ.93. nu.46. eo. volum. Hanc etiam opi. dicit eſſe magis communem Iaſ. conſil. 99. col.6. verſ. Et iſta opin. lib.4. & conſ.146. nu.5. eo. vol. Dec. conſ.81. poſt num.3. & conſil. 269. nu.13. quem refert Goz. conſ. 104. quod eſt conſilium vlt. nu.25. & Io. Dilect. de arte teſtandi, in d. caut.31. nu.4. Gozad. conſ.81. poſt nu.15. & conſ.94. poſt nu.19. Curt. iun. conſ.70. num.16. & conſ.160. poſt nu.10. verſ. Accedit. Ripa in d. l. centurio, nu.65. in fin. & in d. l. nemo poteſt, nu.52. Rubeus ſibi contrarius conſil.100 in fin. & conſil.104. nu.1. & conſ.543. nu.6. Soc. iun. conſil. 131. num.58. lib.1. vbi enumerat auctoritates, & conſ.138. num.7. eod. vol. vbi pariter recenſet auctoritates, & dicit ita fuiſſe iudicatum, & conſil. 28. nu.2. lib.1. & conſil.112. nu.3. lib.3. vbi dicit, quod errant, qui dicunt cõmunem opin. eße in contrarium. Pariſ. inter conſ. Soc. iun. conſ.132. num.1. lib.1. Gratus conſ.160. nu.25. lib.2. Inſignis Doctor, & præceptor meus D. Iacob. Alba. conſ.7. num.6. in fin. Et hanc opin. ſeruari in curia Delphin. atteſtatur Guido Papa deciſ.50. num.1. & in d. conſil.140. nu.5. Non poteſt negari, quin vere paſſus ſit arduus, & auctoritates magnæ hinc inde, ita vt in tanta varietate Doctorum mirum non ſit, ſi aliquando iudices vacillant, & bene dixit Curt. iun. conſ.154. nu.2. quod hæc difficultas indigeret deciſione Imperatoria. Nihilominus diligenter enumerando auctoritates Doctorum, iuxta ſupputationẽ huius temporis, proculdubio opi. Bald. eſt magis communis, quod ſcilicet non poſſit per teſtatorẽ prohiberi detractio Trebellianicæ in filijs primi gradus, quæ etiã tanquã æquior, & magis fauẽs filijs eſſet tenenda in practica: & ita, ſi caſus contingeret, ſecundũ illam conſulerem, & iudicarem, ſi hæreditas eſſet reſtituẽda*
d *extraneo. Sed ſi hæreditas eſſet reſtituenda [d] deſcendentibus: ceſſaret ratio æquitatis in fauorẽ filij; & militaret fauor conſeruandæ agnationis, & ſuſtinendæ voluntatis defuncti, in fauorem deſcendentiũ: quo caſu nõ putarem errare Iudicem, qui adhæreret contrariæ opin. quod ſcilicet, etiam filio primi gradus, potuiſſet Trebellianica prohiberi, ſecundum quam, vt ſcribit Cotta in d. verbo, Trebellianica licet, ſæpe fuit iudicatum per nonnullos Doctores venerandi Collegij Mediolanenſis; & cogita ſuper hac diſtinctione, quia iudicio meo ſapit magnã æquitatẽ; & in dubijs ſemper tenẽda eſt æquior ſententia, & per quam opiniones contrariæ ad concordiam reducuntur. Bene verum eſt, quod vbi in aliqua ciuitate, vel prouincia eſſet altera ex iſtis opinionibus vſu recepta, non putarem eſſe in iudicando à communi obſeruantia recedendum.*

Sed retenta indiſtincte opi. Bald. & communi, quod ſcilicet teſtator in filijs primi gradus non poſſit prohibere detractionem Trebellianicæ, dicunt aliqui, quod illa intelligenda eſt, vt procedat, quando tales filij non poſſunt, niſi vnam quartã ex fideicommiſſo detrahere, prout eſt, quando ſunt grauati
2 *pure hæreditatem reſtituere. Secus autem, quando poſſunt*
e *detrahere duas [e] quartas, prout eſt, quando ſunt grauati reſtituere hæreditatem ſub cõditione, vt declaraui ſupra §. ſubſtitutio. Nam tunc, ſecundum eos, bene poteſt teſtator illis prohibere Trebellianicæ detractionem. Et ita communiter intel-*

ligi